

plankontoret

PLANSTRATEGI FOR

RENNEBU KOMMUNE 2020-2023

- *Hvilke planer trenger vi for å oppnå våre mål?*

Kommunedirektørens planforslag til førstegangs behandling i formannskapet, XX.2020

Oppdragsnavn: Kommunal planstrategi 2020-2023

Oppdragsgiver: Rennebu kommune v/ kommunedirektøren

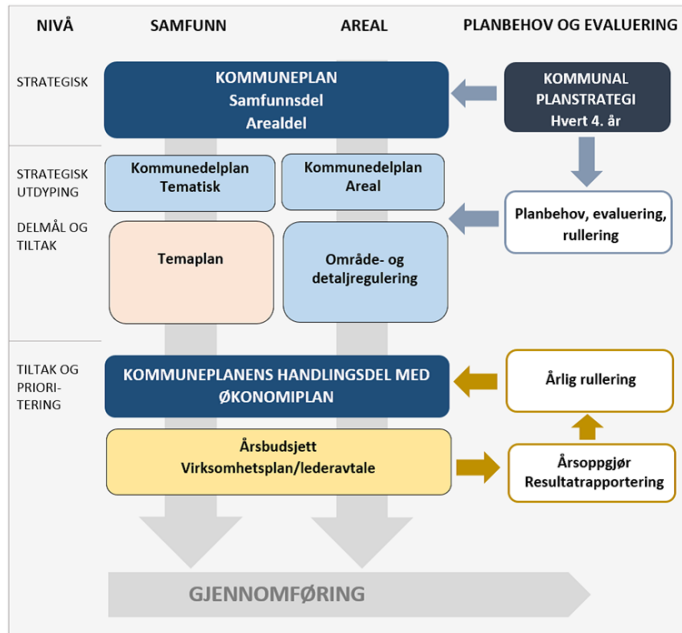
Dato	xx.xx.2020
Utarbeidet av	Plankontoret v/ Stine Mari Måren Elverhøi
Kontrollert av	Plankontoret v/Norunn Fossum Rennebu kommune v/ kommunedirektøren

Revisjon	Dato	Revisjonen gjelder
000	xx.xx.2020	Kommunedirektørens forslag
001		

PLANSYSTEMET

Med bakgrunn i plan og bygningsloven § 10 skal kommunestyret utarbeide en kommunal planstrategi minst én gang hver valgperiode. Planstrategi er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for kommunen til å fastlegge det videre planarbeidet.

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er det øverste leddet i plansystemet og gir langsiktige føringer for utviklingen som skal skje i kommunen. Handlingsdelen med økonomiplan viser hva kommunen skal prioritere de neste fire årene. Årsbudsjettet viser hvilke tiltak kommunen skal gjennomføre i løpet av året. Tema- og sektorplaner utarbeides i enhetene etter behov. Mål og tiltak i tema- og sektorplaner er grunnlag for enhetenes innspill til samlet prioritering i handlingsdelen.

I planstrategien skal kommunestyret vurdere, og ta stilling til, hvilke planoppgaver det er viktig å arbeide med i kommunestyreperioden og om kommuneplanen skal videreføres eller revideres for å nå kommunens visjon: **Rennebu – et godt sted å være!**

I kommuneplanene er strategier innenfor områdene bolyst, næringsutvikling, kompetanse og regionutvikling valgt ut for å oppnå visjonen.

STATLIGE OG REGIONALE FØRINGER

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Både regionale og nasjonale myndigheter setter mål for arealplanleggingen. Nasjonale mål er nedfelt gjennom lover, retningslinjer, stortingsmeldinger, offentlige utredninger og ytterligere konkretisert gjennom egne planer og veiledere. Eksempler på dette er bl.a. folkehelse, barn og unges interesser, areal- og transportplanlegging, samt og landbruk og matpolitikk.

FNs bærekraftsmål er en premissgiver for all planlegging og legges til grunn for planstrategien.

Høsten 2015 vedtok FN bærekraftsmålene. Disse 17 målene skal alle verdens land sørge for at vi når innen 2030.

Regjeringen legger vekt på disse fire hovedutfordringene i de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Regionale føringer

Trøndelag fylkeskommune har følgende satsinger nedfelt i høringsutkastet til regional planstrategi 2020-2023: Trøndelag svarer på klimautfordringen · Innovative løsninger slik at alle kan jobbe og bo i hele Trøndelag · Et bærekraftig næringsliv i hele Trøndelag · Kompetanse for å møte et arbeidsliv i endring · Kultur som drivkraft i samfunnsbyggingen · Samarbeid i nye strukturer · Bærekraftig økonomi i fylkeskommunen

Fylkesmannen i Trøndelag har i tillegg den 24.09.19 sendt ut et brev til kommunene i Trøndelag med innspill til arbeidet med kommunal planstrategi. Fylkesmannen anbefaler at disse temaene blir gjennomgått i planstrategien: Bærekraft, demografi, tjenesteutvikling, barn og unges oppvekstvilkår, folkehelse og universell utforming, landbruks- og jordvern hensyn, risiko- og sårbarhet og klima- og miljøutfordringer. I det neste kapittelet følger en gjennomgang av alle disse temaene.

SAMFUNNSUTVIKLING

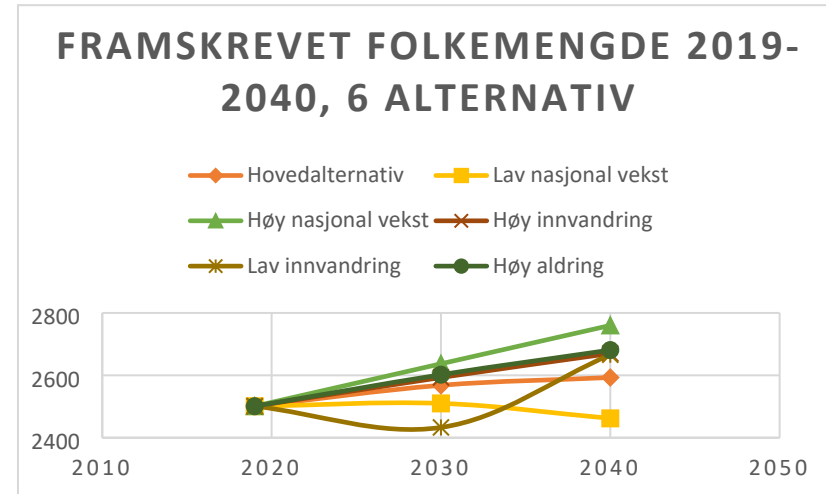
Tallene i planstrategien gir oss et bilde på status for viktige områder, samtidig som vi også prøver å skue 10-20 år fram i tid for å si noe om hvordan Rennebusamfunnet kan utvikle seg. Slik forsøker kommunen å stille seg best mulig rustet til å møte ulike utfordringer i framtida.

Folketallsutvikling, befolkning og kommunale tjenester

For å diskutere kommunens tjenesteutvikling i tida fram mot 2040, har Rennebu kommune valgt å fokusere på folketallsutvikling og befolknings sammensetning som kunnskapsgrunnlag for planstrategien. Folketallsutviklingen sier noe om vi skal planlegge for vekst, stillstand eller reduksjon i folketallet. Befolkningens alderssammensetningen gir oss en oppfatning av hvordan dagens tjenester er tilpasset folks behov i framtida – om dagens kapasitet og tjenestenivå synes god nok.

Som bakgrunn for diskusjonen ser vi først på seks alternativ for den totale befolkningsutviklingen som SSB har beregnet med ulike forutsetninger. De ulike forutsetningene er basert på endringer i folketall (i hovedsak antall innvandrere, men også fruktbarhet) og anslag for Norges økonomi. Siden vi ikke vet mye om fremtiden er dette usikre tall. For tiden er det liten tro på *stor befolkningsvekst* i framtida nasjonalt (Kilde: SSB og NAV's omverdensanalyse 2019). Dette betyr at tendensen er at de fleste kommunene ikke bør legge for stor vekt på alternativene med stor befolkningsvekst til grunn for planleggingen. Det er likevel nyttig for kommunen å få en viss pekepinn på hvordan befolkningen i kommunen kan utvikle seg i ulike alternativ i og med at vi har liten oversikt over endringer i framtida. Ved å framstille seks alternativ i en figur (Figur 1), vil vi forhåpentligvis få en viss formening om spennet i hvordan

utviklingen kan gå, og vi kan vurdere om vi er forberedt på å møte alle alternativ, og hvilke tiltak vi eventuelt bør tenke på for å møte utviklingen.

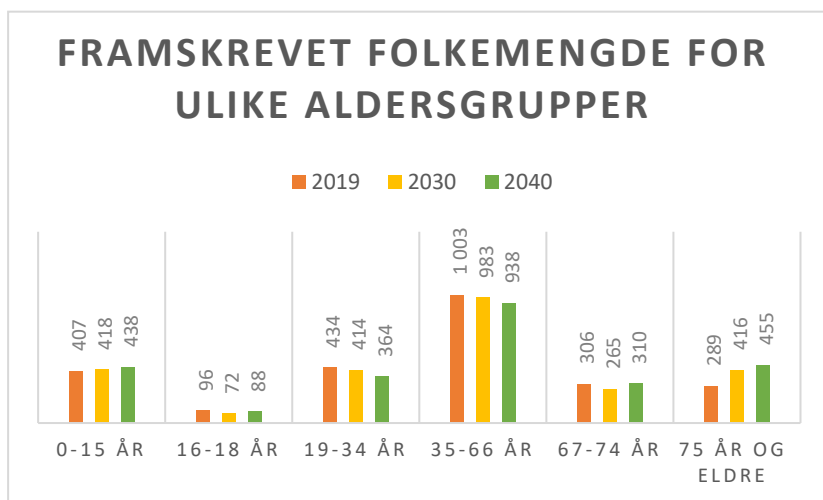

Figur 1. Seks alternativ for framskrevet folkemengde i Rennebu kommune. Kilde SSB, tabell 11668.

Ser vi på figur 1 ser vi at de seks alternativene for folketallsframskrivning fra SSB varierer fra en tilbakegang på rundt 40 personer i lav nasjonal vekst-alternativet, 92 personer i hovedalternativet og 259 personer i høy nasjonal vekst-alternativet. For å redusere antall elementer i fremstillingen i resten av dokumentet og med tanke på hvordan framtidsutsiktene ser ut for befolkningsutvikling nasjonalt akkurat nå, har vi valgt å gå videre med hovedalternativet som det mest sannsynlige alternativet. Variasjonen mellom alternativene er også såpass liten at en nærmere kikk på hovedalternativet trolig vil gi oss gode nok forutsetninger for å diskutere det kommunale tjenestetilbudet og

planbehovet i framtida.

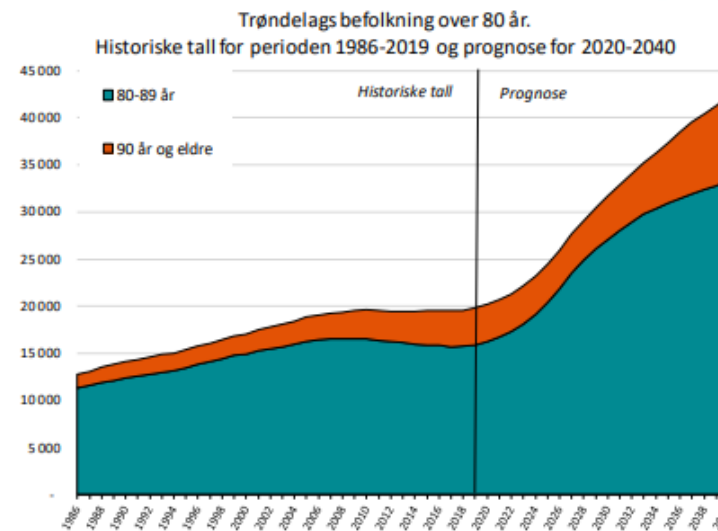
For å kunne si noe om mulig alderssammensetning til innbyggerne i Rennebu i framtida, og for å vurdere kommunens tjenestetilbud og etterspørsel, har vi delt inn befolkningen i seks alderskategorier: Barn og unge (0-15 år), ungdom (16-18 år), yngre yrkesaktive (19-34 år), yrkesaktive (35-66 år) og yngre pensjonister (67-74 år) og eldre (75 år og eldre).

Figur 2. Sammenstilling av (framskrevet) folkemengde 2019, 2030 og 2040 i Rennebu kommune. Hovedalternativet. Kilde: SSB, tabell 11668.

Som vi ser av tallene i figur 2 er antallet personer relativt like i gruppene 0-18 år i årene fram mot 2040. I gruppen 19-66 år ser vi derimot synkende tall med en tilbakegang på 65 personer. Fra 67 år og oppover øker antall personer, og da spesielt i aldersgruppen 75 år og eldre som vil øke med 166 personer.

Vi ser også av figur 3 at disse tallene stemmer godt overens med utviklingen av eldre over 80 år i Trøndelag.

Kilde: SSB tabell 07459 og 11668

Figur 3. Trøndelags befolkning over 80 år 1986-2040. Hentet fra Trøndelag i tall, Trøndelag fylkeskommune 2019.

Sagt med andre ord ser det ut til at omsorgsbyrden øker i framtida, når det blir færre yrkesaktive per pensjonist og færre barn som etterhvert går inn i gruppa yrkesaktive. Dette får følger for kommuneøkonomien og tjenestetilbudet i framtida, der en større andel av budsjettet trolig må brukes på eldre, omsorgstjenester og velferdsteknologi, mens skatteinntektene ikke øker tilsvarende, og kanskje til og med går ned.

Gjeldende kommuneplan

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2013 og kommuneplanens arealdel ble vedtatt i 2014. Planene bygger på fire overordnede tema: Bolyst, næringsutvikling, kompetanse og regionalt samarbeid. Begge planene har fungert godt til vårt bruk, men vi ser at mye har endret seg på disse årene. Vi vil derfor begynne med å lage en ny samfunnsdel, for deretter å ta fatt i arealdelen.

Tema som kan være aktuelle for samfunnsdelen:

- løsninger for digitalisering av tjenester
- velferdsteknologi
- bærekraftig økonomiforvaltning
- klimatilpasninger
- oppvekst i Rennebu

Rennebu kommune har gode rutiner for økonomi- og handlingsplan, og internkontroll. Vi planlegger å fortsette det gode arbeidet her.

Samfunnssikkerhet, bærekraft, klima og miljø

Beredskap og sikkerhet har fått et stort nasjonalt fokus den senere tid og som kommune har vi en sentral rolle i dette arbeidet. Hendelser har gitt viktig læring om betydning av ledelse, gjennomføringsevne og kvalitetssikring.

Overordna risiko- og sårbarhetsanalyse ble sist revidert i 2013. Vi planlegger oppstart av ny revidering av overordna risiko- og sårbarhetsanalyse i 2020.

Energi- og klimaplanen vår ble vedtatt i 2009. Visjonen med planen er *«Rennebu kommune skal sikre en miljøvennlig og bærekraftig energibruk, være et klimarobust og sikkert samfunn i et endret klima»*. Vi ser at hovedtyngden av det faglige innholdet i planen er

på energiforbruk og klimautslipp, mens vi de siste 10 årene har sett en dreining mot en forståelse av at konsekvensene for klimaet har endrer seg. På den ene siden må vi iverksette tiltak og tilpasse oss klimaet for å hindre eller redusere skade, samtidig som vi på den andre siden kan utnytte mulighetene som endringene kan innebære. Vi vil derfor utarbeide en ny energi- og klimaplan med større fokus på klimatilpasning. Arbeidet med revidering er i gang.

Vann og avløpsanlegg er viktig både for bolig, næring og miljø. Innenfor teknisk drift er hovedplaner for vann og avløp gått ut på dato, og det trengs revidering.

Antall sysselsatte i primærnæringene er relativt høy i Rennebu og utmarksressursene er viktige. Næringsgruppen jordbruk, fiske og skogbruk sysselsetter nest flest personer i kommunen, bak helse- og sosialtjenester (156 personer mot 244 i 2018. Kilde: Trøndelag i tall). Landbruksplanen fra 2018 omtaler blant annet behov for bærekraftig balanse mellom samfunnsnyttig utbygging og primærnæringenes utnyttelse av utmarksområdene, økt lokal videreføring av trevirke og mulighet for bioenergi.

En godt utbygd infrastruktur for bredbånd og mobil er en viktig forutsetning for næringslivet, og avgjørende for at innbyggere får muligheten til å delta aktivt i samfunnet gjennom tilgang til tjenester på nett. Det pågår et arbeid for å få kartlagt status og finne hvilke områder som har «svakt tilbud».

Folkehelse og universell utforming

Folkehelsearbeidet skal bidra til god helse og bedre levekår i befolkningen. God helse er en verdi i seg selv og øker muligheten for den enkeltes livsutfoldelse og mestring. Folkehelseutredningen fra 2016 skal revideres i planperioden og det skal utarbeides en ny folkehelseplan.

Barn og unges oppvekstvilkår

Det er gledelig å se på Ungdataundersøkelsen fra 2018. Der rapporter ungdomsskoleelevene i Rennebu blant annet at de trives bedre på skolen enn gjennomsnittet (både fylket og landet), de har bedre selvrapportert psykisk helse og har mindre fysiske plager. De er mer fornøyd med foreldrene enn gjennomsnittet, de fleste mener at foreldrene er involvert i livene deres og de færreste opplever at familien har dårlig råd. 81 % tror at de vil få et godt og lykkelig liv, mot 71 % på lands- og fylkessnitt.

Det er kun på et fåtall områder at Rennebuungdommen rapporter seg mindre fornøyd enn lands- og fylkessnitt, hvorav de mest markante er at bare 27 % er fornøyd med kulturtilbudet (mot 56 % i fylket) og 40 % med kollektivtilbudet (mot 56 % i fylket).

Hovedinntrykket er likevel at ungdommer i kommunen vår er godt fornøyd med livene sine og har et positivt bilde på framtida. Dette er en utvikling vi ikke kan ta for gitt og som vi må fortsette å arbeide med. Barn og unges oppvekstvilkår er derfor tema vi bør ta med oss i kommuneplanens samfunnsdel.

VURDERING AV GJELDENE PLANER OG PLANBEHOV

PLANBEHOV, RULLERING OG REVIDERING

Kommunedirektøren gjør oppmerksom på at ordene rullering og revidering blir brukt bevisst i tabellen. Ved en rullering blir planen oppdatert med dagens kunnskap og eventuelle nye nasjonale og regionale føringer. Planen kan også bli supplert innenfor eksisterende rammer. Ved en revidering ser vi derimot på hele/deler av planen, herunder mål og prioriteringer, i tillegg.

TEMA	Overordnede planer og utredninger knyttet til utfordringene	I gang, ny (revidering) eller rullering i planperioden	Kommentar
KOMMUNEPLANER OG OVERORDNA ROS			
	Kommuneplanens samfunnsdel 2013	Ny	Oppstart 2020
	Kommuneplanens arealdel 2014	Ny	Oppstart etter samfunnsdel
	Overordna risiko- og sårbarhetsanalyse /ROS	Ny	Oppstart 2020
TEMATISKE KOMMUNEDELPLANER			
Energi og klima	Kommunedelplan energi- og klima 2009-2020	Revideres 2020	
Trafikksikkerhet	Kommunedelplan for trafikksikkerhet 2018-2022	Rullering	Rulleres 2022
Idrett og fysisk aktivitet	Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2015-2019	Rulleres 2020	
ANDRE TEMAPLANER OG FAGPLANER			
Folkehelse	Folkehelseutredning 2015-2016	Ny folkehelseplan med utredning	Oppstart 2020
Helse	Omsorgsplan 2010-2020	Rulleres/revideres 2020	
	Ruspolitisk handlingsplan 2014-2017	Rulleres 2020	
	Boligsosial handlingsplan	Ny	Klar 2021
Kulturminner	Kulturminneplan	Ny	Oppstart 2020

Landbruk	Landbruksplan 2018-2022	Rulleres	Rulleres 2022
	Stier og løyper	Ny	Klar 2022
	Beiteplan 2014	Rulleres	
Samfunnsutvikling og drift	Hovedplan vann og avløp	Ny	Oppstart 2021
	Bredbånd og mobildekning	Ny	2020-